

SANITA LAZDIŅA

Rēzeknes Augstskola
sanita.lazdina@ru.lv

“Man ar valodas mācīšanu nav nekāda sakara” – izglītības politika un prakse glokalizācijas procesu kontekstā

Glokalizācija jeb globālo un lokālo procesu mijiedarbība (Robertson 1995) atbalsojas arī izglītībā, to izpratne palīdz dziļāk un plašāk izprast valodu situācijas maiņu, kas vērojama sabiedrībā kopumā un tās spogulī – skolā. “Vairumā sabiedrību skola ir pirmā institūcija, kurā izpaužas valodas politika, nodrošinot noteiktas valodas prioritāti. Kopš brīža, kad bērns nonāk skolā, viņa valodas paradumi tiek modificēti.” (Spolskis 2011)

Angļu valoda ir un droši vien arī būs globāla valoda, kura ir izmantojama lokālās jeb nacionālās izglītības mērķiem un vajadzībām. Proti, tā ir adaptējama mūsu valsts konkrētajai situācijai, vēsturiskajai un izglītības politikas pieredzei. Un pretēji – pastiprinoties migrācijas, starptautiskās skolēnu un studentu apmaiņas procesiem, Latvijā būtu jāpieaug latviešu valodas lomai. Nestiprinot to Latvijas skolās un augstskolās (arī kā svešvalodas mācīšanu ārzemju studentiem), mēs izolējam iebraukušos jauniešus no autentiskās vides, kas ir ārpus mācību telpām. Vai to pašu varam teikt arī par reģionā lietoto valodu – latgaliešu valodu? Kā ir ar tās lomas stiprināšanu/ pieaugumu sabiedrībā un izglītībā?

Kopš 20. gs. 90. gadiem realizējot bilingvālo izglītību Latvijas skolās, latviešu valoda ir *pārkāpusi* mācību priekšmeta robežas un kļuvusi par instrumentu, rīku, līdzekli citu mācību priekšmetu apguvē. Līdzīga situācija ir vērojama arī, strādājot atsevišķās Latvijas skolās ar CLIL pieeju – angļu valoda vairs nav tikai atsevišķs mācību priekšmets, tā tiek izmantota arī vēstures, fizikas, ģeogrāfijas u.c. jomu mācīšanā. Vai ir iespējams nodrošināt multilingvālu pieeju valodas jomas integrētā mācīšanā un no otras puses – kāda ir valodu (reģionālās, nacionālās, starptautiskās) loma dažādu mācību un studiju priekšmetu apguvē skolā un augstskolā?

Pētījumā tiks diskutēts par iepriekš pieteiktajiem jautājumiem, balstoties uz CLIL pieejas analīzi Latvijas skolās (2014. gada dati) un Latgales reģiona skolotāju pieredzi veidot bilingvālus vai multilingvālus uzdevumus (2015. gada dati).

Literatūra

Robertson, R. (1995). Glocalization. Time-space and homogeneity-heterogeneity. In: *Global Modernities*. M. Featherstone, S.Lash & R.Robertson (eds). Thousand Oaks, CA: Sage, 25–44 pp.

Spolskis, B. (2011). *Valodas pārvaldība*. Rīga: Zinātne.